

EMNEKURS I FØRERPATRULJEARBEID (FØRERPATRULJE PÅ ÉN, TO, TRE)

Mål

- Gi deltakerne forståelse for hva førerpatrolje er og hva vi bruker den til.
- Gi deltakerne ideer til hvordan man kan drive aktivt førerpatroljearbeid og hva det innebærer.
- Gi deltakerne tips og veiledning i forbindelse med planleggingen av førerpatroljearbeidet i egen gruppe.

Innhold

Emnekurs i førerpatroljearbeid tar for seg:

- Definisjonen av og funksjonene til førerpatroljen.
- Måter å drive et godt førerpatroljearbeid på – organisering, forutsetninger og utfordringer.
- Tips til oppstart av ny førerpatrolje og planlegging av førerpatroljearbeid i egen tropp.

Forutsetninger

Deltakere

Deltakere skal være ledere i tropp eller eventuelt ledere på gruppe- eller krets nivå, som ønsker å drive med tilrettelegging for godt, lokalt førerpatroljearbeid.

Kursholder/veiledere

Det bør være én veileder i tillegg til kurslederen hvis det er flere enn 6-7 deltakere, da det kan bli vanskelig å følge opp alle spørsmål under den praktiske økten. Det kreves eventuelt flere veiledere hvis øktene på kurset gjennomføres patroljevis.

Det er fordel at kursholderen/veilederne har erfaring med førerpatroljearbeid selv, men dette er ikke påkrevd, da kurset er i stor grad basert på erfaringsutveksling. Likevel bør kursstaben gjøre seg kjent med grunnleggende prinsipper og kjennetegn til førerpatroljen.

Utstyr

Avhengig av aktivitetene: ark, tusjer, post-it-lapper, hyssing, 1-2-3-skjema til utfylling, små skilt til suksessfaktorer, vannbøtte, flaske, penn/pinne, puslespill med speidermetoden, evt andre effekter.

Kursramme

Kursøktene bør gjennomføres slik at man får god variasjon mellom teoretiske og praktiske økter. Derfor skal det brukes leker eller praktiske oppgaver som illustrerer gruppedynamikk, samarbeid, kommunikasjon og andre relevante temaer.

De teoretiske øktene skal i størst mulig grad illustreres med eksempler. Deltakerne skal involveres i diskusjoner og engasjeres fysisk og på andre måter.

Gjennomføring

Tidsbruk: Minst 3 t

Gjennomføring

Tid	Hva	Hvordan	Ansvar
15	Åpning. Bli kjent.	Alle forteller kort om seg selv, erfaring med førerpatroljearbeid og forventninger til kurset. Avsluttes med kurslederen.	
20	Hva er førerpatrolje og hvorfor drive førerpatroljearbeid?	<p>Diskusjon om førerpatrolje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patroljen – den eneste måten i drive speiding på? Patroljearbeid fra bunn til topp – viktig prinsipp? • Definisjon på førerpatrolje, dens vanligste funksjon og oppgaver. • Tre viktigste fokusområder i førerpatroljearbeid: sosialisering, planlegging, opplæring/modellæring. Hvilken av disse rollene er viktigst (hvis noen)? Hva er enklest å få til? <p>Stikkord til diskusjonen: ferdigheter, utvikle verdier, gi motivasjon, vise eksempel, bli kjent, gjennomføre planlegging, gi oppfølging, være forbilder, gi medansvar osv.</p> <p><i>Tips: Illustrere de viktigste funksjonene til førerpatroljen med passende gjenstander, for eksempel: sosialt – lys, planlegging – notatbok, ferdigheter – knutetau.</i></p> <p>Diskusjon om vanskelige problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan man ha patroljearbeid uten å ha førerpatrolje? • 13-16-arrangementer i forhold til førerpatroljearbeid – fordeler, ulemper?	
5	Lek/praktisk samarbeidsoppgave hvor ikke alle deltar på like premisser.	<p>Brusflaskeleken</p> <p>Dele i patroljer. Deltagerne skal få en penn som henger i snor mellom deltager. En styrer alle, deltagerne har bind foran øynene. Kun "troppsleder" (den som styrer alle) kan kommunisere.</p> <p>Leken illustrerer viktigheten av å gi mulighet for medbestemmelse.</p>	
35	Forutsetninger for godt førerpatroljearbeid.	<p>Hva er viktige suksessfaktorer for et vellykket førerpatroljearbeid?</p> <p>Nevne noen selv og la deltakerne finne på flere. Notere på små skilt/ark – én faktor per ark. Eksempler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organisert planlegging • Utvikling av tillitsforhold mellom troppsledelsen og peffene/assene • Regelmessige møter	

		<ul style="list-style-type: none"> • Spennende turer/arrangementer • Muligheter til å lære og øve på ferdigheter • Troppens ledere deltar i førerpatruljen aktivt • God kommunikasjon <p>Hvorfor er disse viktige? Kan gjennomføre et verdibarometer med noen av suksessfaktorene.</p> <p>Helhetlig tilnærming Lage spindelnev for å illustrere sammenhengene. Alle deltakere får «utdelt» en suksessfaktor (skrevet ned på ark). Alle sitter i ring. Deltakerne kaster en hyssingrull til hverandre – en kan kaste til den som har en suksessfaktor som henger sammen med hans/hennes egen. Slik fortsetter man til alle suksessfaktorene er dekket. Spindelvevet løses opp som i leken Tante knute.</p>	
5	Lek/praktisk samarbeidsoppgave hvor alle deltar på like premisser.	<p>Brusflaskeleken uten bind for øyne Dele i patruljer. Deltagerne skal få en penn som henger i snor mellom deltager. Denne gangen får alle se og delta i prosessen med å styre pennen ned i flasken. Se tilbake på leken med brusflaska for å se hvordan samarbeidet foregikk første og andre gangen.</p>	
15	Oppstart av en ny førerpatrulje.	<p>Hvordan bygge opp en velfungerende førerpatrulje? Bruk flasken til å illustrere oppbygging av velfungerende førerpatrulje (se modell «flasken/isbreen» i fagstoffet). Når man skal bygge opp en førerpatrulje med nye peffer og assen, begynner man med oppgaver i bunnen på flasken og jobber seg oppover i lagene:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kjenne seg selv og hverandre innebærer for eksempel at man deler med hverandre hva man er god på. Dette kan gjøres ved hjelp av verktøy som slangen, verdibarometer, poengskala. «Bli kjent» blir derfor fokuset i den første fasen av oppbyggingen. 2. Kommunikasjon innebærer å jobbe for å bli i stand til å forstå hverandre, ta hverandre på alvor, unngå stammespråk og hersketeknikker osv. «Felles forståelse» blir derfor fokuset i den andre fasen av oppbyggingen. 3. Samarbeid utvikles gjennom felles utfordringer og oppgaver, samarbeidsøvelser. «Felles utfordringer» blir fokuset i den første fasen av oppbyggingen. 	
15	Praktisk organisering av førerpatruljearbeid	<p>Eksempler på organisering Finnes flere måter – ingen fasit. Henger sammen med hovedformålet som er valgt for førerpatruljearbeidet. Deltakerne foreslår eksempler på diverse</p>	

		<p>organiseringer.</p> <p>Diskusjon: Speidermetoden i førerpatruljearbeidet Bruk puslespillet Speidermetoden for å illustrere en fin måte å lære Speidermetoden på. Diskusjon: Hvilke elementer i speidermetoden brukes i førerpatruljearbeidet?</p> <p>Diskusjon: Troppslederens rolle i førerpatruljen. Hvorfor er troppslederen spesielt viktig? Kan en annen leder ha denne rollen? Stikkord: forbilde, tillitsbygging, peff i førerpatruljen.</p>	
5	Lek som krever samarbeid og handlingsvilje.	<p>Lek: Rumper og bein. Illustrere at man klarer å løse utfordringer som til å begynne med virker uoverstigelige.</p>	
30	Utfordringer og håndtering av dem	<p>Diskusjon: Utfordringer og fallgruver Deltagerne kommer med utfordringer knyttet til førerpatruljearbeid, kursholderen supplerer ved behov (se fagstoffet). Fallgruver, hva bør man passe seg for? Nevne noen (se fagstoffet), deltakerne kan finne på flere.</p> <p>Alle bidrar med forslag til mulige løsninger. Ta gjerne et par helt konkrete situasjoner hentet fra deltakernes grupper og kom opp med helt konkret forslag til løsning.</p> <p>Eksempel: Hvordan engasjere peffene? Løsning: Gi dem reelt ansvar og mulighet til medvirkning – gi tips. Særpreg – gi tips. Personlig tillitsforhold – som i «flasken». Andre forslag?</p>	
30 ++	Planlegging av førerpatruljearbeidet i egen tropp	<p>Kort intro til planlegging: Det tar tid å få til et velfungerende førerpatruljearbeid. Derfor må man lage langtidsplan minst for to år. Må også planlegge og sikre nødvendige lederressurser. Hjelpemidler/ litteratur sentralt og i kretsene – fortelle, høre hvem som har erfaring med hva. Deltakerne kan stille spørsmål før de begynner planleggingen.</p> <p>Dele inn i små grupper på to-tre, gjerne ledere fra samme gruppe eller krets sammen. Deltakerne går i gang med planlegging etter følgende mal (1-2-3-skjemaet):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mål: Finn ut hva skal være målet med førerpatruljearbeid (hvilken funksjon/-er skal det ha). Sett tre konkrete mål for neste 	

		<p>år eller to.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Planlegging: Lag en plan for førerpatuljearbeid basert på punkt 1 og det dere har lært på kurset. 3. Finn ut hvilke ressurser dere trenger og har i gruppa. Hvilken opplæring kan gjennomføres for lederne og speiderne (peffkurs, førerpatuljekurs, fordypningskurs)? Kreves det innsats i kretsen for å få til det? Hva kan dere gjøre med det? Hvilken litteratur og andre hjelpemidler kan dere bruke? <p>Målet er ikke å bli ferdige med planen, men begynne å tenke gjennom punktene slik at de kan fortsette å jobbe med dette i egen gruppe.</p>	
--	--	---	--

Fagstoff

Rolle/funksjon – her nevnes det bare tre av mange:

- Opplærings- og treningsarena
- Sosial arena
- Planleggingsarena for troppen

Poeng til diskusjon:

- Hvilken funksjon er viktigst? Hvorfor?
- Hvilken er mest brukt? Hvorfor?
- Hva er utfordringene og fordelene ved hver av funksjonene?

Eksempler på fordeler (noen av de viktigste, men det finnes også andre):

- bedre samhold mellom peffene/assene og i troppen/patroljene
- Bedre forståelse og tillitsforhold mellom lederne (spesielt troppslederen) og peffene/assene
- Muligheter for å lære av lederne (modelløring)
- «gulrot» - belønning, motivasjon til å fortsette
- peffene/assene blir mer bevisst ansvaret og kan være med på å bestemme
- investering - mer selvgående patroljer vil gi mindre arbeid for ledere

Eksempler på virkemidler/suksessfaktorer:

- Organisert planlegging
- Utvikling av tillitsforhold mellom troppsledelsen og peffene/assene
- Regelmessige møter
- spennende egne turer/arrangementer
- Muligheter til å lære og øve på ferdigheter
- Troppens ledere deltar i førerpatroljen aktivt
- Mulighet til å lære ledelse og veiledning (av ledernes eksempel)
- Mulighet til å se hvordan å organisere/gjennomføre et møte gjennom å lære av gjennomføringen av førerpatroljemøtene

Eksempler på utfordringer:

Grunner til at ikke alle får det til:

- manglende kunnskaper og motivasjon hos ledere
- for ustabil medlemsmasse (vanskelig med for få patroljer eller stadig nye peffer)
- dårlig lederkapasitet – det krever ekstra innsats å få førerpatroljearbeidet på beina
- mangel på entusiasme fra peffenes side
- manglende kjennskap til tilgjengelige kurs/hjelpemidler
- manglende eller ustabil tilbud i kretser

Forslag til hvordan motivere speidere

Gi speiderne reelt ansvar, opplæring, være forbilde for dem; la dem oppleve at det å få være med i førerpatroljen er en belønning, noe som er eksklusivt; gi dem veiledning og støtte, vise interesse for hvordan det går med dem og i patroljene; skape egen ramme og særpreg som gir følelse av tilhørighet (se tips nedenfor).

Modell med flasken / «isbreen»

Modellen brukes til å illustrere gruppedynamikk og utvikling i en patrolje. I dette tilfellet viser den hva som er viktig å tenke på når man jobber med en førerpatrolje. En flaske visuelt deles inn i fire deler med tre streker og fylles med vann til den øverste streken. Flasken legges i vannet så den står rett opp og ned i vannet, slik at flasken symboliserer isbre. Det som er over vannflaten er det som er synlig i en isbre – for oss er det en velfungerende førerpatrolje. Hva skal til for at FP skal fungere godt? Svaret ligger skjult under vannet. Det første laget er samarbeid, som illustreres av nivået rett under vannflaten. Hva er forutsetningen for godt samarbeid? Det er god kommunikasjon, som er nivået enda

lenger ned på flaska. Hva er forutsetningen for det igjen? Det er at medlemmene i førerpatruljen kjenner seg selv og hverandre. Dette er bunnen i flaska. Alle disse tre «usynlige» nivåene må man jobbe med for å oppnå målet om en velfungerende patrulje/førerpatrulje.

Nivåene (nedenfra og opp) og forslag til aktiviteter:

Nivå 1 – bli kjent-leker, være sosiale sammen, kartlegging av hverandres ferdigheter og kunnskaper, verdibarometer med viktige spørsmål alle må ta stilling til, Joharis vindu.

Nivå 2 – kommunikasjonsleker og -øvelser, bli enige om felles begrepsbruk, særpeg, omgangsregler, informasjonsflyt, åpen kommunikasjon.

Nivå 3 – samarbeidsøvelser og -leker, felles utfordringer, f. eks. dra på tur sammen, lage et pioneringsarbeid sammen.

Særpeg og medbestemmelse i førerpatruljen (hentet fra Firkløver-Goodwill-opplegget):

Patruljesystemet: Bruk patruljesystemet som ramme for samlinger og turer. La medlemmene av førerpatruljen bli avhengige av hverandre og lær dem å se styrken i å stille opp for hverandre. Ta gjerne utgangspunkt i historier om hva som skjedde da BP ga ut Scouting for boys. Gutter tok selv ledelsen i egen patrulje.

Legg til rette for at patruljen kan utvikle seg. Ha ressurser og ingredienser til nesten hva det måtte være. Kanskje de vil lage særpeg for egen patrulje? Kanskje de vil ha egen hjemmeside? Kanskje de vil arrangere noe på egen hånd? Bruk situasjonene til veiledning og lederutvikling.

Særpeg: Velg noe som kan samle og samtidig gi signaler. Speiderbevegelsens Trekløver-Gilwell-trening er et godt eksempel på dette. Her er regalier og merker, samt emblemer som sier mest for dem som har vært gjennom treningen. Andre vet kanskje at symbolene står for opplevelser og personlig vekst.

Det samme kan gjøres for å bygge førerpatruljens særpeg: egne merker, regalier, seremonier, fast møtested, motto osv. Nye medlemmer i førerpatruljen kan bli tatt opp gjennom en spesiell seremoni, slik at de føler stolthet over å være med i førerpatruljen.

Hemmelige oppgaver: La hver samling/møte ha noe hemmelig over seg. Peffene/assene trenger ikke å vite program for hele samlingen.

Rammer rundt førerpatruljeturene/-samlingene: La deltagerne være med å foreslå rammer. Det er viktig å variere innhold og møteplasser. Skap spenning og forventning. La deltagerne oppleve noe de ønsker å ta egne patruljer med på.

Innhold i samlingene: La hver samling inneholde et festmåltid. Dette skal tilberedes av medlemmene i førerpatruljen og helst ha forskjellig innhold hver gang.

Eks 1: Uterestaurant på vinteren med dress og slips (varmedress selvfølgelig) og med sofa, bord, fine glass og 3-retters middag. Det trengs toastmaster og vertskap. Taler med spesielle tema blir forberedt på forhånd. En flott opplevelse!

Eks 2: Beach-party med sandvolley-turnering. Kan gjennomføres selv om det er vinter og snø!

Mellom samlingene/møtene: Kontakt mellom samlingene/møtene er viktig for å holde gnisten. Her er det snakk om både den "obligatoriske" kontakten mellom troppslederen og peffene og om den mer uformelle kontakten mellom alle medlemmene i førerpatruljen. Dette kan gjøres ved hjelp av egne lukkede diskusjonsgrupper på hjemmesider. Dette blir også et slags særpeg som sveiser gruppen sammen.

Eksempler på fallgruver i førerpatruljearbeidet:

- Man legger for mye ansvar over på peffen uten å gi nok oppfølging
- Man legger opp til for mye møter slik at det krever for mye av lederne og speiderne
- Man har patruljemøter bare for å ha dem uten å ha et ordentlig program og mål

Eksempler på tiltak i kretsene som kan bidra til førerpatruljearbeid i gruppene

- Regelmessige peffkurs

- Kurs i førerpatrulje og patruljearbeid
- Kurs for de som skal holde peffkurs
- Spesielle arrangementer / sosiale samlinger for målgruppa
- Emnekurs for peffer innen forskjellige fagområder
- Tipskveld og samlinger for troppsledere
- Førerpatruljekurs

Leker:

Samarbeidsoppgave: Rumper og bein

Her er målet å jobbe sammen og finne de kjappeste løsningene. Del inn i små grupper på fire personer.

Oppgaven går ut på at du som leder sier hvor mange og hvilke kroppsdelene som gruppe kan ha i gulvet. Gruppene skal fysisk vise løsningen og det er om å gjøre å bli først ferdig.

- 2 rumper, 1 bein, 1 hode og to armer
- 4 armer og 3 bein
- 2 rumper og 1 bein
- 2 bein

Samarbeidsoppgave: «Tanteknute»

Hele gruppa står i en sirkel, lukker øynene, går inn mot midten og tar en hånd. Alle skal holde en annen hånd i hver av sine egne hender. Lukk så opp øynene og løs knuten som nå er oppstått. Det er ikke lov å slippe taket med mindre det er fare for armbrudd. Målet er at man skal ende opp i en sirkel igjen.

A-ramme-løp:

Ha 2-3 ferdige A-rammer og tau. Konkurransen.

Flaskelek:

Dele i patruljer. Deltagerne skal få en penn som henger i snor mellom deltager. Første gangen er det bare en av deltakerne som får lov til å se og å snakke, mens andre gangen får alle se og delta i prosessen med å styre pennen ned i flasken.

Ressurser og hjelpemidler:

Speiderbasen

I Speiderbasen vil du finne oversikt over treningsprogrammet for alle enheter, beskrivelse av arbeidsprinsipper og -metoder i speideren samt mange aktiviteter og mye fagstoff som kan brukes når man jobber med treningsprogrammet.

I Speiderbasen finnes det egne sider for peffer – Peffens hjørne – og egne sider for ledere og om ledelse generelt, som kan være nyttige også for peffer. Det finnes også egne elektroniske oppgaver for peffer i Speiderbasen.

Oversiktsplakater

På oversiktsplakaten kan du registrere hvilke mål speiderne har jobbet med og hvilke merker og andre programelementer de har tatt. Oversiktsplakat kan kjøpes på www.alltidberedt.com.

Programbøker

Det finnes flere programbøker som kan brukes av speidere til å holde oversikt over egen utvikling. Disse bøkene er aktuelle for bruk i førerpatruljen:

- Min speiderlogg (stifinner, vandrer)
- Fordyningsmerker for flokk og tropp

Sikkerhet på tur

...er speiderens egne sjekklister for speidere og ledere som hjelper dem å forberede og gjennomføre turer på en trygg og god måte. Heftene (A4 for ledere og A6 for speidere) kan kjøpes på www.alltidberedt.com.

Diverse tipshefter

Speidermetoden - fås gratis på forbundskontoret

Rekrutteringshåndboka - fås gratis på forbundskontoret

Til nedlasting:

[Med toppen til utlandet](#)

[Utvikling av ledermiljøet i gruppa](#)

[Opplæring av jenter og gutter](#)

[Lederønsket - tips til førerpatuljearbeid](#)

Gruppelederens verktøykasse

Dette er ressurspakke på nett som inneholder blant annet tips til førerpatuljearbeid

Tipshefter i Speideren

Tipshefter tilpasset hver aldersgruppe kommer med hver utgave av Speideren og inneholder møtetips og annen inspirerende informasjon for speidere og ledere, for eksempel Peffens hjørne for pepper og asser.

Speiderboka er speidernes egen tur- og naturhåndbok.

Nyttige nettsider:

- **www.speiding.no** er hjemmesiden til Norges speiderforbund med speidernyheter, debatt og arrangementsoversikt.
- **www.alltidberedt.com** er nettbutikken til NSF som selger speidermerker, speiderdrakt og speiderlitteratur.
- **www.inatur.no** - Her finner du oversikt over hvor i Norge du kan jakte, fiske, overnatte og gå på tur.
- **kart. statkart.no** inneholder et kartverktøy hvor du kan se kart over hele Norge i forskjellige målestokk, måle avstander på kartet og til og med se værmeldingen for et valgt sted på kartet. Med andre ord både et morsomt og nyttig verktøy.

Vedlegg 1: Skjema for planlegging av førerpatruljearbeidet

1. Mål

Hvilken en eller flere hovedfunksjoner skal førerpatruljen spille i din tropp?

Lag tre konkrete mål for førerpatruljearbeidet for neste år eller to:

1.

2.

3.

2. Planlegging

Lag en plan for førerpatruljearbeidet basert på den valgte funksjonen/-ene og målene:

Møter:

Turer:

Temaer/ferdigheter:

Særpreg:

Annet:

3. Ressurser

Hvilke ressurser trenger dere og har i gruppa?

Hvilken opplæring kan gjennomføres for lederne og speiderne (peffkurs, f.p.kurs, fordypningskurs)? Kreves det innsats i kretsen for å få til det? Hva kan dere gjøre med det?

Hvilken litteratur og andre hjelpemidler kan dere bruke?

Vedlegg 2: Tips til førerpatroljeaktiviteter

(hentet fra Firkløver-Goodwill-opplegget)

Manøver og fysisk trening:

Det er mange muligheter til fysisk trening: skoler med gymsaler, militære hinderløyper, klatrevegger, orienteringsløyper og mye mer. Erfaringen er at deltagerne har mange ønsker på dette området. Husk å bruke situasjoner underveis til å lære ledelse. Hver helg kan ha sin manøver. Noen er på natta, noen på dagen. Eksempler finnes i Speiderbasen.

Samarbeidstrening:

Her er noen konkurranser der det er viktigere med deltagelse, utfoldelse og glede, enn å vinne over andre. Det er mer lek enn kamp.

Sardiner: Kan spilles både ute og inne. Spillet har samme regler som gjemsel, men her er det kun en person som gjemmer seg. Ingen vet i utgangspunktet hvem dette er. Vedkommende blir bare borte. Etterhvert som noen finner den gjemte, skal disse også gjemme seg på samme plass. Sistemann som finner gjemmestedet skal også ha plass der.

Sisten: Samarbeids-sisten krever at det avmerkes et område der alle må holde seg innenfor. En person har sisten. Første som blir tatt skal holde hånden til den som jager. Til sist blir det en lang rekke med jegere som skal ta de som er igjen.

Gi meg fuglen: Dette er også en slaga sisten. Lag flere "fugler" av handkler, tepper eller baller. La det være litt færre fugler enn deltagere. Hvis du holder en fuggel kan du ikke bli tatt. Det er om å gjøre å kaste fuglene til dem som holder på å bli tatt.

Catepillar: Hver patrolje ligger på gulvet tett ved hverandre og med armene rett opp. På startsignal skal den første rulle over de andre og til den andre siden. Så starter neste.

Katt og mus: Alle står i ring og holder hverandre i hendene. To står inni ringen og holder i hverandre og to utenfor ringen og holder i hverandre. De må holde fast i hverandre hele tiden. Så starter jakten.

Prinsesse Uggawugga er død: Alle sitter i ring med en fyrstikk på høykant i munnen. En starter med å si: Vet du at prinsesse Uggawugga er død? Neste svarer: Nei. Hva døde hun av? Første svarer med en sykdom. Så fortsetter nummer to. Den som ler må sette seg som sistemann i ringen.

Teppe faller: Bli kjent lek. Del gruppen i to og plasser dem på hver sin side av et teppe/laken. En fra hver gruppe går fram til teppe på hver sin side. Når teppet faller skal de si navnet til den som står på den andre siden. Den som taper må over på det andre laget.

Tips til særpreg og medbestemmelse i førerpatroljen

Patruljesystemet: Bruk patroljesystemet som ramme for samlinger og turer. La medlemmene av førerpatroljen bli avhengige av hverandre og lær dem å se styrken i å stille opp for hverandre. Ta gjerne utgangspunkt i historier om hva som skjedde da BP ga ut Scouting for boys. Gutter tok selv ledelsen i egen patrolje.

Legg til rette for at patroljen kan utvikle seg. Ha ressurser og ingredienser til nesten hva det måtte være. Kanskje de vil lage særpreg for egen patrolje? Kanskje de vil ha egen hjemmeside? Kanskje de vil arrangere noe på egen hånd? Bruk situasjonene til veiledning og lederutvikling.

Særpreg: Velg noe som kan samle og samtidig gi signaler. Speiderbevegelsens Trekløver-Gilwell-trening er et godt eksempel på dette. Her er regalier og merker, samt emblemer som sier mest for dem som har vært gjennom treningen. Andre vet kanskje at symbolene står for opplevelser og personlig vekst.

Det samme kan gjøres for å bygge førerpatroljens særpreg: egne merker, regalier, seremonier, fast møtested, motto osv. Nye medlemmer i førerpatroljen kan bli tatt opp gjennom en spesiell seremoni, slik at de føler stolthet over å være med i førerpatroljen.

Hemmelige oppgaver: La hver samling/møte ha noe hemmelig over seg. Peffene/assene trenger ikke å vite program for hele samlingen.

Rammer rundt førerpatruljeturene/-samlingene: La deltagerne være med å foreslå rammer. Det er viktig å variere innhold og møteplasser. Skap spenning og forventning. La deltagerne oppleve noe de ønsker å ta egne patruljer med på.

Innhold i samlingene: La hver samling inneholde et festmåltid. Dette skal tilberedes av medlemmene i førerpatruljen og helst ha forskjellig innhold hver gang.

Eks 1: Uterestaurant på vinteren med dress og slips (varmedress selvfølgelig) og med sofa, bord, fine glass og 3-retters middag. Det trengs toastmaster og vertskap. Taler med spesielle tema blir forberedt på forhånd. En flott opplevelse!

Eks 2: Beach-party med sandvolley-turnering. Kan gjennomføres selv om det er vinter og snø!

Mellom samlingene/møtene: Kontakt mellom samlingene/møtene er viktig for å holde gnisten. Her er det snakk om både den "obligatoriske" kontakten mellom troppslederen og peffene og om den mer uformelle kontakten mellom alle medlemmene i førerpatruljen. Dette kan gjøres ved hjelp av egne lukkede diskusjonsgrupper på hjemmesider. Dette blir også et slags særpreg som sveiser gruppen sammen.

Tips til aktiviteter eller rammer:

Motor og mekking	Skriv innlegg til lokalavisen
Beach-party	Delta i naturvernprosjekt i nærmiljøet
Bowling	Fotokurs
Byhaik med overnatting	Fridykking
Sykelhaik	Rafting
Grottetur	Fjellklatring
Støttekontakttjeneste	Telemark-kurs
Matlaging	Basseng-party
Siviltforsvarsbesøk	Studie i alternative kraftkilder
Høgskolebesøk med info fra rektor	Overlevelse
Radiokommunikasjon	Vinterhaik
Sosial-tjeneste i byen	Tennis
Besøk i retten med diskusjon etterpå	Lederutvikling
Seilekurs	Livredning
Diett og trening	Øvelse med ungdommens heimevern
ANT-kurs	Aktivt verdivalg, etikk og moral
Swingkurs	Tro og tvil – besøk av prest eller biskop
Skilekkurs og bygging av skilekanlegg	Peffkurs
Brannsikkerhet	Naturkunnskap
Førstehjelpskurs	Håndverk
Fisking	Konfliktløsning
Gourmet – matlaging	Prosjektarbeid
Delta på kommunestyremøte	Blåtur
Byhistorie	Nattmanøver
Kulturhistorie	Kunst og kultur
Hesteriding	Hygiene
Jaktkurs	Orientering
Skøyteparty	Personlig vekst
Lag et skuespill og fremfør	Åndelig utvikling
Foreldrehaik	

Emner for ledertrening

1. Økt om personlighetstyper

Hvem er vi og hvordan er vi forskjellig. Her får vi litt teori om ulike personligheter, og videre et rollespill der alle deltagerne får i oppgave å skulle stunddramatisere hver sin karikatur på en personlighet. De tre personlighetstypene som skulle dramatiseres var Andersen, Svendsen og Hansen. Selv om det var stunddramatikk så fikk hver gruppe en forberedelsestid på dramatiseringen. Dramatiseringen gikk meget bra, og en påfølgende diskusjon etter dette ble en aktiv diskusjon om at vi er forskjellige.

Etter dette skulle hver deltager fylle ut et skjema for å finne sin personlighet ut fra Andersen-, Svendsen- og Hansen-karikaturen. Dette ble også for mange en aha-opplevelse.

Snakke om Personlighetstyper

- Vi er forskjellig (fysisk, holdninger, kunnskap, ferdigheter)
- Hva er personlighet? (noe som er medfødt?, noe som gjennomsyrrer alt en gjør/er)
- Det finnes mange ulike måter å sette mennesker i bås på, både negativt og positivt. (tro, raseskille, eksempel fra deltagerne)
- Mange ulike måter å skulle kategorisere personer på. (alder, bosted, interesser, eksempler)
- Også finnes det tester på hvordan en passer inn i en gitt kategori.

Fylle ut personlighetsskjemaet

- Skjemaet bør fylles ut med mest mulig spontan avkryssing, lite refleksjon
- Skjemaet limes inn i boken – Skal brukes senere

Et eksempel i bruk av personlighetstyper, ASH-Modellen

- Dette er en sterkt forenklet modell – enkel å huske
- Det finnes modeller som er langt mer omfattende
- Denne modellen får likevel frem poenget
- Tre hovedkategorier: Andersen, Svendsen og Hansen
- Tanken med modeller – forenkle virkeligheten slik at vi forstår

Karikaturer ved Andersen:

- Systemer – Orden
- Ryddighet
- Trygghet og sikkerhet
- Kontroll
- Masse informasjon
- Tar ikke beslutninger
- Kjører Volvo (sikker og trygg bil)
- Konservativ

Karikaturer ved Svendsen:

- Snill – Hjelpsom
- Diplomat
- Hater diskusjoner
- Fixern og Tricksern
- Sosialt behov
- Praktiker
- Er ute etter rabatt når han skal kjøpe
- Kjører Stasjonsvogn (praktisk bil)

Karikaturer ved Hansen:

- Ofte på inkassolistene
- Har sjarm – Liker å vise seg frem
- Har statusbehov
- Pågangsmot – Selvtillit – Målbevisst
- Følger ikke opp ting som er lovet
- Impulsiv – Raske beslutninger
- Leasingbiler (siste skrik)

Forbereder en dramatisering av ASH

- Grunnlaget skal være et møte som får total krasj p.g.a. ulikheter

Gjennomføre dramatisering i plenum

- ❑ Hver gruppe fremfører sin dramatisering.

Finne sin personlighetstype

- ❑ Tar frem skjemaet og finner poengsummene hver deltager har
- ❑ Snakker litt om at dette bare er en modell, ikke virkeligheten – Gir dog en pekepinn
- ❑ Det finnes nyanser av ASH

EVALUERING

ANDERSEN ER NR:

SVENDSEN ER NR:

HANSEN ER NR:

Legg sammen alle kolonnene 1 og 1 på nummer				
	Stemmer helt	Stemmer delvis	Stemmer sjelden	Stemmer ikke
Andersen →				
Svensden →				
Hansen →				
Du ganger hver type med	2	1	0	-1
Andersen = →				
Svensden = →				
Hansen = →				

Legg sammen og trekk fra

Andersen = Svensden = Hansen =

I prosent:

Andersen = % Svensden = % Hansen = %

---

2. Økt om ledertyper

I denne fasen har lederne et rollespill som deltagerne ikke er klar over på forhånd. Hver leder får en rolle definert som de skal spille i det alle deltagerne kler på seg og gjør seg klar til å gjennomføre neste økt ute. Før vi starter neste økt evaluerer vi hvordan deltagerne opplevde den nokså kaotiske situasjonen med mange markerte ledertyper.

Snakke om Ledertyper

- Hva er en leder ?
- Hva gjør en leder til en leder ?
- Hva må en gjøre for å bli leder ?

Den gode veileder

- Hva kjennetegner en veileder ?
- Kan en peff være veileder ?
- Hva når situasjonen er slik at peffen må ta styringen ?

3. Hva lærer lederne dine på kurs?

Kort omtale om noen av verktøyene som brukes i ledertreningen for ledere. Må legges fram slik at det er noe å strekke seg etter og at opplevelsen av å være med i en ledergruppe er spennende.

Snakke om Verktøy

- Måken
- Askeladden
- Målstyring og metodevalg
- Erfaringssirkelen (eller erfaringsspiralen)